

**คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่
2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดมหาสารคาม**

**Desirable Characteristics of School Administrator for the Period 2008-2017 Based
upon the Opinion of Educational Personnel under Provincial Administration
Organization, Maha Sarakham Province**

อดุลย์เดช พาบ¹ ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง² และวรวรรณ อุบลเลิศ³

Aduldech Phabu¹, Tirawat Yeamsang² and Worawan Ubonloet³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ประชากรได้แก่ ประธานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการบริหารงาน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประสานงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา ; ทศวรรษที่ 2560

ABSTRACT

This research aimed to identify the desirable characteristics of the school administrator for the period 2008-2017 based upon the opinion of educational personnel under provincial administration organization and to study some suggestions regarding the qualities and characteristics were considered and examined. A total of 252 subjects were taken from the leader of basic educational committees, school administrators, and

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² กศ.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ป.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 2 พฤศจิกายน 2556 รับตีพิมพ์ 15 มกราคม 2557

basic educational committees. The instruments consisted of nine aspects of an interview form and a range of questionnaire with 0.96 of reliability. These included the following: administration ability, vision, personality, public relations, decision making, cooperation, communication, information technology and virtues and moralities. The statistics engaged for analyzing the data was percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows:

The overall desirable characteristics of the school administrator during the periods 2008-2017 based upon the interviews and questionnaire was rated at a high level Considering each aspect, it was shown difference from high to low : decision making human relations and administration ability

Keywords : School Administrator ; Period 2008-2017

บทนำ

สภาพของสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบันได้สะท้อนภาพความอ่อนด้อยพัฒนาที่สำคัญยิ่งของสังคมและสะท้อนความด้อยของการศึกษาพร้อมกันไป คือ สภาพของสังคมที่เต็มไปด้วยระบบบริโภคนิยม (Consumerism) อยู่ทั่วไปทั้งในแนวคิดค่านิยมและแนวปฏิบัติของผู้คนในสังคม ระบบการศึกษาเองก็ส่งเสริมระบบดังกล่าวและดำเนินการไปในแนวของบริโภคนิยมด้วยเช่นเดียวกัน (ไพฑูรย์ ลินลาธรัตน์. 2554 : 1) ดังนั้นการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา การพัฒนาการเมืองก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา สังคมกำลังเสื่อมโทรม เกิดปัญหาทางสังคม ผู้คนติดสิ่งเสพติด เกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพึ่งการศึกษา การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ "การศึกษา" หมายถึงการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดี การปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552 มีมติเห็นชอบ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของไทยในการสร้างความมุ่งมั่นและความมุ่งมั่นที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ของผลผลิตทางการศึกษา ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกในยุคแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมี 3 เป้าหมาย 4 กรอบแนวทาง 8 นโยบายการพัฒนาการศึกษา และ 6 นโยบายคุณภาพ ดังนี้ เป้าหมาย 3 ประการได้แก่ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทาง

การศึกษา และการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา 4 กรอบแนวทาง ได้แก่ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ 8 นโยบายการพัฒนาการศึกษา การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โครงการเรียนฟรี เรียนดี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ จัดตั้งโรงเรียนดีประจำตำบล พัฒนาการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างแหล่งเรียนรู้ราคาถูก สร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (National Education Network: NED Net) สร้างขวัญและกำลังใจครู และสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ เทคโนโลยี 6 นโยบายคุณภาพ ได้แก่ เรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ คุณภาพการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และคุณภาพครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) ผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่สอง จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ การจัดการองค์กร การจัดการด้านมนุษย และการบริหารงานบุคลากร และเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มากด้วยประสบการณ์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล กล้าคิด กล้าทำในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ต้องมีวุฒิภาวะในการคิดนอกกรอบ (Think out of the box) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของบุคลากรให้ร่วมมือ ร่วมใจปฏิบัติงาน มีความสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับบริการ และ ผู้ให้บริการ มีความเป็นผู้นำ

วิชาการ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการติดต่อประสานงาน ประสานความร่วมมือ ประสานความสัมพันธ์ อำนวยความสะดวก เพื่อให้บุคลากรในองค์กรได้ทำงานและใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี ใจกว้าง มีความเอื้ออาทร ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึง จะนำไปสู่การจัด และการบริหาร สถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วน จังหวัดมหาสารคาม มีโรงเรียนในสังกัด 20 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 41 คนแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 20 คน และ รองผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 21 คน ครู จำนวน 476 คน และ นักเรียน จำนวน 8,292 คน จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพต่ำกว่าดี การบริหารการเงินการบัญชี และงานการรับนักเรียนไม่สมบูรณ์เป็น ปัจจุบัน ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนหรือวิชาครูไม่ครบชั่วโมง ตามที่คุรุสภากำหนด และใช้สื่อยังไม่เหมาะกับกิจกรรม ขาดการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี ที่เหมาะสมมาประยุกต์ในการจัดการ การเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อและ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เพียงพอ และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานวิชาการ ยังไม่ถูกต้องเป็นปัจจุบันพร้อมใช้และให้บริการ จากปัญหาที่เกิดขึ้น อาจมีสาเหตุมาจากตัวของผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำ ขาดการพัฒนาตนเอง ขาดทักษะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่ทันสมัย ขาดการติดต่อประสานงานกับ ชุมชนหรือองค์กรภายนอก เพื่อให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสถานศึกษา หรือการบริหารงานอันเกิดจากพฤติกรรม การบริหารซึ่งเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล ทำให้ไม่เป็นที่นาเชื่อถือ ของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ส่งผลทำให้สถานศึกษาเหล่านั้นไม่ ประสบผลสำเร็จในเชิงบริหารเท่าที่ควร และเป็นที่น่าสังเกตว่า หาก ตัวผู้บริหารเองมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แล้ว ย่อมส่งผลให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่น มีความศรัทธา เกิดขวัญกำลังใจที่ดี ในการทำงาน และมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความเต็มใจและ เสียสละในการทำงานเพื่อพัฒนาหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้า (พุดพิงค์ มนต์ศรีโพธิ์. 2550 : 3) ที่กล่าวมานั้นแล้วนั้น เป็นประเด็น ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ซึ่งนั้น หมายความว่า การบริหารสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จได้ก็ขึ้นอยู่กับ “คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา”

ผู้วิจัยในฐานะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนวิชาเคมี และ ร่วมรับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนใน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ได้มีความสนใจใน เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม เพราะเห็นว่ามีความสำคัญยิ่ง และเมื่อได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของบุคลากรทางการศึกษา แล้ว สามารถที่จะเป็นข้อเสนอแนะ ในแนวทางปฏิบัติตนของผู้บริหาร เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ที่เหมาะสมต่อไป และจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทาง การศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

สมมุติฐานการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่บุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม จำนวน 252 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม) จำแนกได้ดังนี้

- 1.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน
- 1.3 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 212 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ บุคลากรทางการศึกษา
ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 ประธานกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.3 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหาร ของ กาญจน์ เรืองมนตรี (2548 :18-26) จันทรา
สงวนนาม (2545 : 137) ชีระ ฤทธิเจริญ (2553 : 141 - 142)
นิพนธ์ กิณวงศ์ (2543 : 55) เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 :
274-275) วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 31-34) ศักดิ์ไทย สุรกิจ
บวร (2549 : 11-12) และ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27-31) สรุป
แนวคิดได้ 9 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความสามารถในการบริหาร
- 2) ด้านวิสัยทัศน์
- 3) ด้านบุคลิกภาพ
- 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 5) ด้านการตัดสินใจ
- 6) ด้านการประสานงาน
- 7) ด้านการติดต่อสื่อสาร
- 8) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

3. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร
ทางการศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถาน
ศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคาม 9 ด้าน ดังได้ปรากฏในตัวแปรตาม

4. สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคามจำนวน 20 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการ
ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคาม จากสถานศึกษา 20 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

ประธานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 252 คน ผู้วิจัยจึง
เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด และได้แบบสอบถามคืนมา 248
ฉบับ เมื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ปรากฏว่าจำนวนแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ สามารถ
นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 244 ฉบับ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็น
ของบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคาม เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา
เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)
สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
scale) ที่สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากร
ทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการกองศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูล

2. กำหนดรหัสลงบนเครื่องมือ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการ
เก็บแบบสอบถาม (แบบสอบถามส่งและรับคืน ด้วยตนเอง
ภายใน 15 วัน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์
2. จำแนกแบบสอบถาม ตามลักษณะของ ตัวแปรอิสระ

แล้วตรวจให้คะแนน แบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยลำดับ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยเกี่ยวข้อง กับกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ

และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านวิสัยทัศน์

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารมีความเข้าใจในการกิจสถานศึกษา สามารถบริหารองค์กรและระบบงานเป็นอย่างดี และผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร ตามลำดับ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารมีการคิดริเริ่มทำงานใหม่โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้บริหารมีการวางแผนที่ดี และมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยขององค์กร ตามลำดับ

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารแต่งกายสะอาด สุภาพ เหมาะกับกาลเทศะ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ในการทำงาน และผู้บริหารเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี มีกำลังใจที่เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรค ตามลำดับ

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนาความสามารถของบุคลากร ในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ

1.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารใช้หลักประชาธิปไตย และ ความยุติธรรม ในการตัดสินใจ ผู้บริหารตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และผู้บริหารใช้ความรู้ ความสามารถ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ตามลำดับ

1.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามด้านการประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งของโรงเรียนที่ชัดเจน ผู้บริหารสามารถระดมทุนเพื่อจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารจัดระเบียบการปฏิบัติงานที่ลดความขัดแย้งภายในองค์กรสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์กร ตามลำดับ

1.7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการติดต่อประสานงานบุคคลที่มีชื่อเสียง และ นักการเมืองทุกระดับ ผู้บริหารสามารถชี้แจงการปฏิบัติงานและแนะนำแนวทางในการทำงานให้บุคลากรเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และผู้บริหารสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้ และผู้บริหารนิเทศการทำงานให้บุคลากรเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตามลำดับ

1.8 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้

ความสามารถด้านเทคโนโลยี และผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ
ในด้านเทคโนโลยี และบริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ
ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล
ตามลำดับ

1.9 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารผู้บริหารมีความประพฤติดี มีความยุติธรรม เป็นที่ยอมรับในด้าน คุณธรรม จริยธรรมจากชุมชน ผู้บริหารดำรงชีวิตอย่างพอเพียง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป และผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และผู้แทนครู จำนวน 3 คน พบว่า

2.1 ด้านความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารควรมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มอบหมายงานตรงกับความสามารถของบุคลากร ประเมินประสิทธิภาพการทำงาน ของบุคลากร และ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ต้องคิดทำงานใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรรับฟังข้อเสนอแนะ
ของผู้อื่นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์
ตรงไปตรงมา และ เป็นผู้ที่มีความรอบรู้

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรเป็นคน
 อ้าใจ ยิ้มแย้ม ร่าเริงแจ่มใส เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ

บุคคล เป็นผู้มีน้ำใจ ให้ความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยไม่หวังผลประโยชน์

2.5 ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารต้องตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเพียงพอ ใช้ความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพและกฎระเบียบ เพื่อให้การตัดสินใจในครั้งนั้นถูกต้องที่สุด

2.6 ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรสั่งการให้ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน กำกับติดตาม นิเทศ การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

2.7 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

2.8 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ส่งเสริมให้นักเรียน และบุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.9 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรดำรงชีวิตอยู่ในครรลองครองธรรม มีสติ สัมปชัญญะ มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการประสานงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการติดต่อสื่อสาร และ ด้านวิสัยทัศน์ จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งหากมองโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นว่าระดับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในเชิงบวก ทำให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละด้านล้วนแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี ผู้บริหารที่ดีต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ จึงจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุญย์ นาชัยลาน (2551 : 98-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภุสณัฐ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุดพิงค์ มณตรีโพธิ์ (2550 : 137-138) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการตัดสินใจ และด้านความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล ชิลวงษ์ (2547 : 72-73) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2

ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กริชเพชร คำโสภณ (2548 : 125-130) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตาม

ทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่รายด้านอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และ ด้านภาวะผู้นำ ในรายด้านจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านภาวะผู้นำ และ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ในรายด้านจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหาร ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ยมรัตน์ (2549 : 111-121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหารและ ด้านวิชาการเมื่อพิจารณาตามสถานภาพโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอน ประชาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธราภรณ์ จิวขันธ์ (2554 : 69-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตติมา เอเมะ (2554 : 76-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552 : 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. จากการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการบริหาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์สถานศึกษาโดยส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความสามารถของบุคลากร ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระรุญเจริญ (2553 : 133-163) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญด้านความสามารถในการบริหารดังนี้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดโครงสร้างองค์กร และการบริหารงานอย่างมีระบบ มีการวางแผนและการกำหนดนโยบายที่ดี จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือกับชุมชน ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาครูอยู่สม่ำเสมอ จัดหลักสูตรสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีสอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยขององค์กร กำหนดเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนและมีความยืดหยุ่นในแนวทางปฏิบัติ มีการวางแผนที่ดี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีการคิดทำงานใหม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทัศนคติที่ดี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่องานและสังคม ซึ่งสอดคล้อง

กับ สรศักดิ์ ปาเย (2543 : 27-31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพไว้ว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพต้องมีทักษะที่สำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน กำหนดนโยบายและวิธีการทำงานที่

2.3 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของผู้อื่นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง มีใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ พูดจาไพเราะ ชัดเจน แต่งกายถูกกาลเทศะ สะอาดเรียบร้อย เป็นผู้ที่มีความสง่าผ่าเผย มีวุฒิภาวะสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจน์ เรืองมนตรี และ ชีระ บุญเจริญ (2548 : 18-26) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยยึดแนวทางการบริหารฐานโรงเรียนเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำต้องมีภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านบุคลิกภาพส่วนตัวผู้บริหาร ได้แก่ บุคลิกภายในประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง จิตใจมั่นคง หนักแน่น มีความอดทน อดกลั้น มุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม และ บุคลิกภายนอก ประกอบด้วย มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่รู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าคิดนอกกรอบ กล้าตัดสินใจความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ว่องไว รู้จักสร้างและระวังบุคลิกลักษณะของตนเองไว้เป็นแบบอย่างที่ดี และมีทักษะในเทคโนโลยี

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารเป็นคน อ่อนโยนดี ใจกว้าง ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น ควรให้ความ

จริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยไม่หวังผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ บุญเจริญ. (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพ ที่ดี มีอารมณ์ขัน เป็นนักประชาธิปไตย มีความสามารถในการการประสานงาน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และ มีความสามารถสูงใจให้คนร่วมกันทำงาน

2.5 ด้านการตัดสินใจ พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเพียงพอ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพและกฎระเบียบเป็นสำคัญ และในการตัดสินใจเรื่องจำเป็นต้องให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในครั้งนั้นถูกต้องที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ บุญเจริญ. (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึง ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญ สอดคล้องกับด้านการตัดสินใจคือ ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ มีความรู้ทักษะ ประสิทธิภาพด้านการบริหารงาน ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรเป็นนักวางแผนและการกำหนดนโยบายที่ดี เป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี จัดระบบสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย รู้จักมอบหมายอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ มีความรับผิดชอบงาน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.6 ด้านการประสานงาน พบว่า ผู้บริหารควรสั่งการให้ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน กำกับติดตาม นิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีเป้าประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ บุญเจริญ. (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึง ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีอารมณ์ขัน เป็นนักประชาธิปไตย มีความสามารถในการการประสานงาน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และ มีความสามารถสูงใจให้คนร่วมกันทำงาน

2.7 ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารด้วยลาย

ลักษณะอักษรต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การติดต่อด้วยวาจาหรือคำพูด ต้องมีความสุภาพอ่อนโยน การมอบหมายงานแก่บุคลากรควรเหมาะสมกับความสามารถและความถนัด ต้องรู้จักใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 31-34) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สอดคล้องกับการติดต่อสื่อสารไว้คือ การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบในเรื่องการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

2.8 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดูใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 274-275) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พอสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี แม้ว่าผู้บริหารจะไม่มีอำนาจในการใช้เทคโนโลยีแต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ และสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาได้อย่างเพียงพอ เพราะว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

2.9 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารควรดำรงชีวิตอยู่ในครองครองธรรม ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม มีสติ สัมปชัญญะ มีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความสุขุมรอบคอบ ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ละเว้นจากอบายมุข และ สิ่งเสพติด สร้างความศรัทธาและการยอมรับจากบุคคลทั่วไป และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ รุญเจริญ. (2553 : 133-163) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญ ด้านคุณธรรม

จริยธรรมของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด ได้รับความศรัทธาและยอมรับด้านคุณธรรม จริยธรรม จากบุคคลทั่วไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านวิสัยทัศน์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล กล้าคิด กล้าทำในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของบุคลากรให้ร่วมมือ ร่วมใจปฏิบัติงาน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการติดต่อประสานงาน มีทักษะการสื่อสารที่ดี ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี ใจกว้าง มีความเอื้ออาทร ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดและการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้โดยรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 2560 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่ามีความคิดเห็นอยู่

ในเชิงบวก เพื่อเป็นการเพิ่มระดับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะในด้านที่บุคลากรทางการศึกษา มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีระดับความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์ น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการศึกษาต่อ การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงาน จะเห็นได้ว่าด้านวิสัยทัศน์นั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนและบุคลากรให้มีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นจึงควรเชิญให้บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ได้เข้าร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อเป็นการให้บุคลากรทางการศึกษา มองเห็นความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีระดับความคิดเห็นด้านการติดต่อสื่อสารน้อยรองลงมา เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น นำเสนอโครงการใหม่ๆ ต่อที่ประชุมและชุมชน และผู้บริหารสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้ ดังนั้น ทางหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดโครงการและกิจกรรม หรือมีเวทีแสดงความคิดเห็นให้ผู้บริหารได้แสดงความสามารถ เพื่อเป็นการทำให้บุคลากรทางการศึกษา ได้เห็นความสำคัญของผู้บริหารว่าการที่มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น นำเสนอโครงการใหม่ๆ ต่อที่ประชุมและชุมชนนั้น เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีระดับความคิดเห็นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศน้อย โดยเฉพาะผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล ดังนั้น ผู้บริหารควรที่จะมีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทันสมัย และรวดเร็ว เป็นการทำให้บุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ได้เล็งเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากเช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร. ชีระวัฒน์ เยี่ยมแสง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ดี

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์ เรืองมนตรี และ ชีระ รุญเจริญ. (2548). **วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กริชเพชร คำโสภ. (2548). **เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จันทร์นิ สงวนนาม. (2544). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ชิตินา เอมะ. (2554). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูป รอบ 2 และประเมินภายนอก รอบ 3** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : นวสารสินการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2540). **ก้าวสู่สู่ผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ประมวล ชิลวงษ์. (2547). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชรภรณ์ จิวชาน. (2554). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของ ครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พุดพิงค์ มนต์วิโร. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพ็ญศักดิ์ เพ็ญประยูร.(2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไพฑูริย์ นาชัยลาน. (2551). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นและราชการ.** กรุงเทพฯ.
- วีระ ประเสริฐศิลป์. (2546). **เอกสารสาระการเรียนรู้ เล่ม 1 ชุดวิชาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ.** กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2547). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอาชีพ.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สมศ. (2555). **ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา โรงเรียนเลิงแฝกประชานุรักษ์.** กรุงเทพฯ. สมศ. (2554). **ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษาโรงเรียนหนองโพธิ์วิทยาคม.** กรุงเทพฯ.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543). **“สู่มิติการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ”** วารสาร ข้าราชการครู.
- สมชาย ยมรัตน์. (2549). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Buzzi, V.L. (1998). **Beginning first teacher perception of characteristic of effective, teaching.** Dissertation abstracts International.
- Eakin C.J. (1990). **Perception of principals and teachers concerning desirable leadership trails for principals in St. Louis Elementary Schools (St. Louis Missouri).** Dissertation abstracts international.
- Frick,Debarh R.A. (1990). **“Causal-Comparative Study of the Leadership Orientation Frames of Superintendents and Their Perception About Education Chang”** Dissertation Abstracts International. 57 (4) : 141,October.
- Neubert, M.L. (1998). **A functional-base model informational leadership perceptions in intact work teams (Team interaction).** Dissertation Abstracts international.
- Stadt, R.W. **Managing career education program.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1986.